

7 biežākie mīti par vakcināciju

Publicēts: 27.07.2021.

Mīts Nr.1: Vakcīnas ir eksperimentālas, ko apliecina melnais apgrieztais trīsstūris vakcīnu lietošanas instrukcijā [↗](#) ▼

Visas Latvijā izmantotās vakcīnas pret Covid-19 ir pārbaudītas tikpat stingri un rūpīgi kā jebkuras citas zāles. Lai iegūtu apstiprinājumu, zāles ir izpildījušas visas uzraugošo institūciju prasības.

Melnais apgrieztais trīsstūris nozīmē tikai to, ka šīs ir zāles, kuras pēcreģistrācijas periodā uzrauga vēl rūpīgāk. Simbola mērķis ir aicināt cilvēkus aktīvi ziņot par blakusparādībām, tādējādi papildinot drošuma datus, kas iegūti pētījumos pirms zāļu/vakcīnu reģistrācijas. Starp citu, VISU vakcīnu un citu bioloģiskas izcelsmes zāļu, kas reģistrētas Eiropā pēc 2011. gada 1. janvāra, lietošanas instrukcijās un zāļu aprakstos ir šāds melns trīsstūris.

Mīts Nr.2: Vakcīnas ir nedrošas, jo tika izstrādātas pārāk ātri [↗](#) ▼

Pētnieki jau vairāk nekā desmit gadus ir pētījuši SARS un MERS vīrusus, kā arī strādājuši pie vakcīnām pret šiem vīrusiem, kas arī ir viens no iemesliem, kāpēc vakcīnas pret Covid-19 izdevās izstrādāt ātri. Turklāt, ņemot vērā pandēmijas apmērus un vīrusa izplatībai uzlikto ierobežojumu nodarīto kaitējumu valstu ekonomikām, vakcīnu izstrādē tika apvienoti vēsturiski vēl nepieredzēti zinātnes, finanšu un cilvēkresursi. Gan vakcīnu izstrādes, gan izvērtēšanas procesā tika piesaistīts milzīgs ekspertu un zinātnieku skaits, kas veica kvalitatīvu vakcīnu pārbaudi atbilstoši nemainīgi stingrām reģistrēšanas prasībām.

Mīts Nr.3: Vakcīnas nelabvēlīgi ietekmē reproduktīvo veselību [↗](#) ▼

Vakcīnas pret Covid-19 nekādā veidā neietekmē ne sievietes, ne vīriešu spēju radīt pēcnācējus. Šis ir aplams apgalvojums, kas plaši izplatīts internetā.

Vakcīnas pret Covid-19 galvenais uzdevums ir iemācīt cilvēka imūnsistēmu cīnīties ar īpašo piķa proteīnu, kas atrodams uz koronavīrusa virsmas. Savukārt pavisam cits piķa proteīns, saukts arī par "synticin-1", ir saistīts ar placentas piestiprināšanos un attīstību grūtniecības laikā. Pārpratums radās tad, kad kādā kļūdainā rakstā tika apgalvots, ka vakcīna pret Covid-19 izraisītu sievietes organismā to, ka tas sāktu cīnīties pret šo citu piķa proteīnu un tādējādi ietekmētu sievietes sekmīgu grūtniecību. Taču šie divi piķa proteīni ir pilnīgi atšķirīgi un nekādā veidā nav saistīti. Turklāt, piemēram, Pfizer-BioNTech vakcīnas pētījumos piedalījās arī 23 sievietes, kas pētījuma laikā palika stāvoklī. Pētījumi par vakcīnu iedarbību un drošumu turpinās grūtnieču populācijā, jo grūtniecības laikā pieaug risks smagai slimības gaitai ar Covid-19. Ja būtu identificēti potenciāli riski grūtniecības norisei, tad šādi pētījumi nevarētu notikt un vakcīnas būtu kontrindicētas grūtniecības laikā.

Mīts Nr.4: Vakcīna man nav nepieciešama, jo mans organisms ir vesels un spēcīgs

Lai arī smaga slimības gaita ir īpaši raksturīga cilvēkiem augsta riska grupās: gados vecākiem cilvēkiem, cilvēkiem ar sirds un asinsvadu slimībām, diabētu, hroniskām elpceļu slimībām un vēzi, tomēr jānorāda, ka visu vecuma grupu cilvēki nokļūst slimnīcā Covid-19 dēļ.

Turklāt vēl līdz galam neizpētītas ir Covid-19 slimības ilgtermiņa sekas. Esošo pasaules pētījumu rezultāti liecina, ka aptuveni 10% inficēto personu pēc slimošanas vēl ilgāk nekā trīs mēnešus novērojams kāds no slimības simptomiem: nogurums, galvassāpes, elpas trūkums, ožas vai garšas zudums, muskuļu vājums, drudzi vai pazeminātas smadzeņu darbības spējas. Smagāko saslimšanas gadījumos iespējama pat pacientu otrreizēja nokļūšana slimnīcā ar hronisko slimību saasinājumiem.

Mīts nr.5: Es nedrīkstu vakcinēties, jo man ir hroniska slimība

Vakcinācija tieši ir īpaši svarīga cilvēkiem ar hroniskām slimībām, jo pasargā no smagas saslimšanas ar Covid-19 un hronisko slimību saasinājuma, ko izraisījis vīruss. Covid-19 saslimšanas gadījumu analīze ir pierādījusi, ka cilvēkiem ar hroniskām slimībām, īpaši onkoloģisko slimību pacientiem, cilvēkiem ar sirds asinsvadu sistēmas slimībām, tai skaitā hipertensisko slimību, pacientiem ar cukura diabētu, smagām elpošanas ceļu slimībām, nieru slimībām, aptaukošanos un dažādu cēloņu izsauktiem imūndeficītiem ir augsts vai ļoti augsts risks iegūt smagus Covid-19 izraisītus veselības traucējumus. Savukārt vakcinācija pret Covid-19 novērš Covid-19 izraisītus smagus un vidēji smagus veselības traucējumus un nāves gadījumus.

Mīts nr.6: Es nedrīkstu vakcinēties, jo man ir alerģija pret ziedputekšņiem, bišu kodumiem, pārtikas produktiem

Šobrīd potēties pret Covid-19 nedrīkst tikai tiem cilvēki, kuriem ir iepriekš bijusi vai zināma smaga alerģiska reakcija - anafilakse - pret kādu no vakcīnu sastāvdaļām. Šāda smaga alerģiska reakcija novērojama ļoti retos gadījumos.

Mīts nr.7: Viena uzņēmuma ražotā vakcīna ir labāka nekā cita

Visas Latvijā reģistrētās vakcīnas ir ar augstu iedarbību Covid-19 smagas saslimšanas novēršanā. Neviena no šobrīd apstiprinātajām vakcīnām nav uzskatāma par labāku vai sliktāku. Visas reģistrētās vakcīnas ir vienādi pārbaudītas, kvalitatīvas, iedarbīgas un drošas. Lai vakcīnas varētu pilnvērtīgi salīdzināt, būtu jāveic salīdzinošs, apjomīgs pētījums. Zinātnieki ir uzsākuši darbu pie tā, tomēr viennozīmīgu rezultātu ar atzinumiem par to, kura ražotāja vakcīna ir efektīvāka, vēl nav.

Latvijā reģistrētas vakcīnas pret Covid-19

Visas Latvijā reģistrētas vakcīnas pret Covid-19 ir drošas, atbilstoši pārbaudītas un efektīvas.

Vakcīnu mērķis ir novērst smagu saslimšanu, noņemšanu slimnīcā vai nāvi.

Technoloģija	Pilsētā Reģistrēta Covid-19 vakcīna (Community)		Sāpju vai (Mākslīgi) Covid-19 vakcīna		Ar ģenētisko Covid-19 vakcīna (Vektorless)		Jauktas (Ar ģenētisko) Covid-19 vakcīna	
	12+	18+	18+	18+	18+	18+	18+	18+
Maksimālā vecuma ierobežojums un bērnību pabeigšana	2 dienas 21 dienā	2 dienas 28 dienā	2 dienas 14 dienā	2 dienas 14 dienā	1 diena	1 diena	1 diena	1 diena
Senioriem 65+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cilvēkiem ar imūnsistēmas traucējumiem	+	+	+	+	+	+	+	+
Cilvēkiem, kuriem ir samazināta imunitāte	+	+	+	+	+	+	+	+
Alkohola patēriņš pirms 1. devas	Nepieciešama	Nepieciešama	Nepieciešama	Nepieciešama	Nepieciešama	Nepieciešama	Nepieciešama	Nepieciešama
Novērst smagu saslimšanu, hospitalizāciju Covid-19 slimību	94%*	100%*	100%*	100%*	95% (SICE)	95% (SICE)	95% (SICE)	95% (SICE)
Mazina Covid-19 slimības smagumu SARS-CoV-2 pārnēsātājiem	97%*	94%*	79%*	79%*	67%*	67%*	67%*	67%*
Efektīvākie ieteikumi vakcinācijai	1. deva 21 dienā pēc pirmās devas	1. deva 28 dienā pēc pirmās devas	1. deva 14 dienā pēc pirmās devas	1. deva 14 dienā pēc pirmās devas	1. deva 14 dienā pēc pirmās devas	1. deva 14 dienā pēc pirmās devas	1. deva 14 dienā pēc pirmās devas	1. deva 14 dienā pēc pirmās devas

* Rodzīga pēc Pilsētā Reģistrēta, Sāpju vai (Mākslīgi) Covid-19 vakcīna, Jauktas vakcīnas.

VAKCINĀCIJA

Kā darbojas vakcīnas?

Vakcīnu uzdevums ir iepazīstināt cilvēka organismu ar kontrolēto vīrusu, iemācīt to atpazīt kā svešu un izveidot pret to antivielas jeb sagatavot organismu, kad tas saņemsies ar vīrusu, lai to prevenītu.

mRNA vakcīnas (Pfizer, BioNTech un Spikevax (Moderna))
mRNA jeb recepte jeb proteīna raksturošana

Vīrusu vektora vakcīnas (AstraZeneca un Janssen (Johnson & Johnson))
Adenovīruss kā vektors, lai ievadītu cilvēka organismā. Tais kontrolētais vīruss, kas never var izraisīt cilvēka slimību.

Tais kontrolētais adenovīruss spējot iekļūst cilvēka šūnā, kurā ievadītais proteīns ražojas. Ģenētiskais materiāls ievadīts šūnā, bet tas pats never spējot izraisīt slimību.

Imūnsistēma atpazīst svešus proteīnus un ražo antivielas un imūnās šūnas, lai to noņemtu.

Vīrusu vektora vakcīnas atpazīst svešus proteīnus un ražo antivielas un imūnās šūnas, lai to noņemtu.

Vīrusu vektora vakcīnas atpazīst svešus proteīnus un ražo antivielas un imūnās šūnas, lai to noņemtu.

VAKCINĀCIJA

Vai es drīkstu vakcinēties, ja?

Ja man ir reāla saaukstēšanās
Nesākot vakcināciju, ja ir simptomi vai simptomi nav bijuši vakcinācijai, bet esat kādā konkrētā ārstniecības iestādē.

Ja man ir hroniska slimība vai smaga saslimšana
Vakcinācija ir īpaši svarīga cilvēkiem ar hroniskām slimībām, jo pasargā no smagas saslimšanas ar Covid-19 un hronisku slimību saasināšanos, ko varēja būt.

Ja esmu uzlabojies Covid-19
Pēc 14 dienām, kas organismam izņemta pret vīrusu pēc vakcīnas ir efektīvāka, ātrāka un drošāka.

Ja man ir alerģija pret baltu kūniem, pārtikas produktiem, ziedputekšņiem
Vakcīna nav veidota šīm grupām, kam ir alerģija pret kādu no vakcīnas sastāvdaļām. Ja ir smaga alerģija pēc devas devas saņemšanas, tad ir jānosaka ārstniecības iestādē jebkurā ar ārstu.

Ja esmu pedagoģijā vai karzinā
Vakcinācija ir jāveic pēc palīdzības no bērniem.

Ja esmu grūdbērns
Drošākais, kas šobrīd ir Covid-19, ir reāla smagāka smagāka gaita un komplikācija. Tāpat, saņemot šo vakcīnu, ir jānosaka ārstniecības iestādē jebkurā ar ārstu. Covid-19 slimība ir jānosaka ārstniecības iestādē jebkurā ar ārstu. Covid-19 slimība ir jānosaka ārstniecības iestādē jebkurā ar ārstu.

Ja bāruju bērnu ar bērniem

VAKCINĀCIJA

Kā vīruss iekļūst organismā?

SARS-CoV-2 vīruss

Vīrusu iekļūstība pa elpošanas sistēmu un citiem veidiem.

Vīruss iekļūst šūnā un pieslēdzas ACE2 receptoriem.

Vīruss iekļūst šūnā un pieslēdzas ACE2 receptoriem.

Vīruss iekļūst šūnā un pieslēdzas ACE2 receptoriem.

Vīruss iekļūst šūnā un pieslēdzas ACE2 receptoriem.

Šūnā tiek saražoti jauni vīrusu kopijas.

RNA satur instrukcijas, kā ražot šūnas izņemot, lai pavairotu vīrusu.

INFICĒTA ŠŪNA

VAKCINĀCIJA

<https://www.vm.gov.lv/lv/7-bezakiem-miti-par-vakcinaciju>